

DE FRUITMOTOR

Van Krenkelaars naar natuurinclusieve fruitteelt en een mooier Rivierenland

Waardecreatie met een meervoudige regionale business case

Hilde Engels
Michiel Kortstee

Delft, 26 juni 2024

DE FRUITMOTOR
KRENKELAAR
appelsider -
cidre de pomme

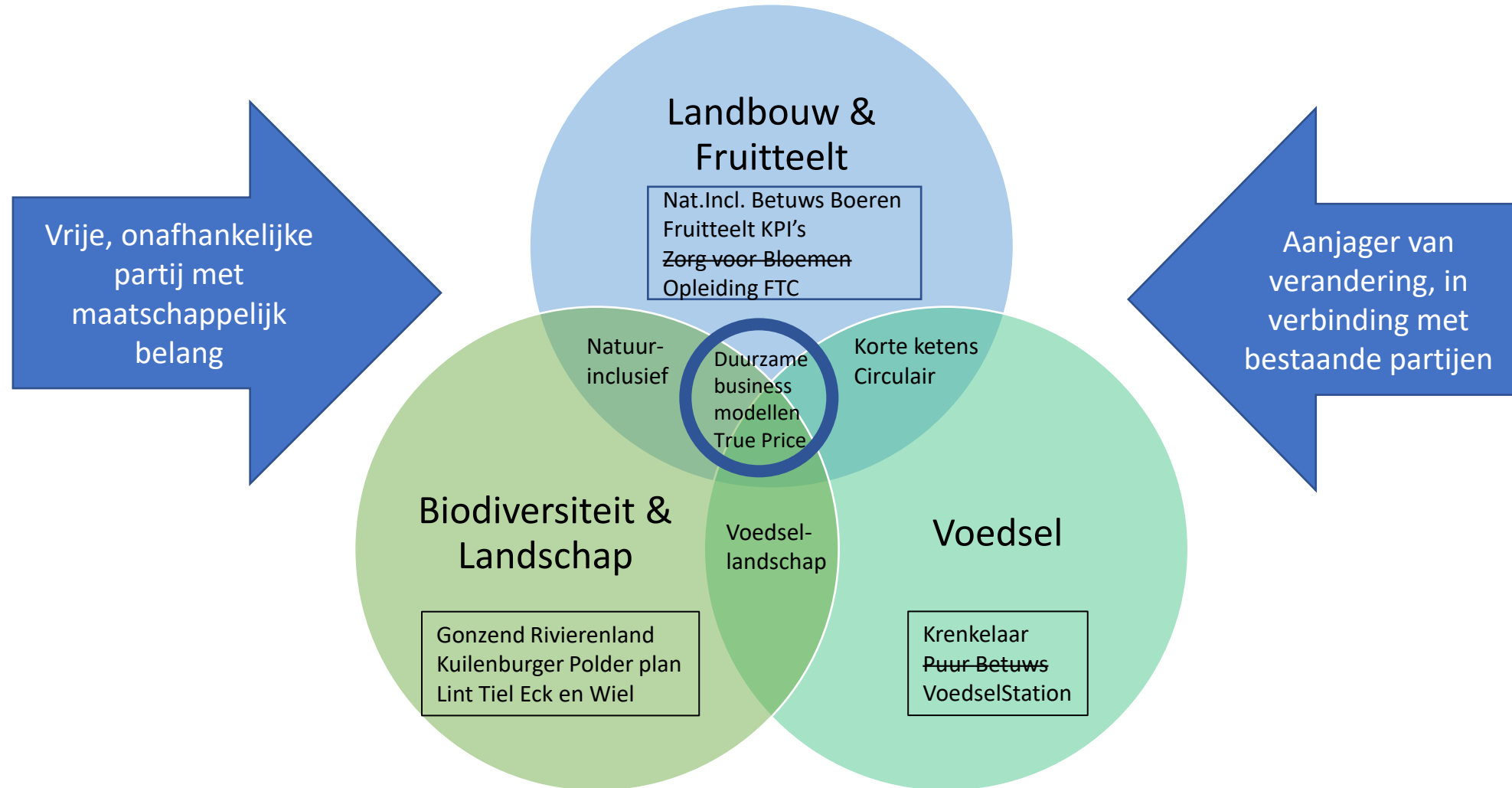
DE FRUITMOTOR
KRENKELAAR
appelsprankel -
mousseux aux
pommes
0% alc.

Samen genieten en goed zijn voor de natuur.

De Fruitmotor – bouwstenen voor transitie van het regionale landbouw-voedsel systeem

gebaseerd op “Landbouw, natuur en voedsel, waardevol en verbonden”

This is what your grocery store looks like **WITHOUT BEES**

Your produce choices
with bees

Your produce choices
without bees

De Fruitmotor businessmodel

IMPACTMODEL (op sector- en regionaal niveau)

- Sociale onderneming: impact first!
- Verduurzaming landbouw - voedsel - biodiversiteit & landschap
- Meervoudige waardecreatie
- Samen met stake- en streekholders in ketencoöperatie

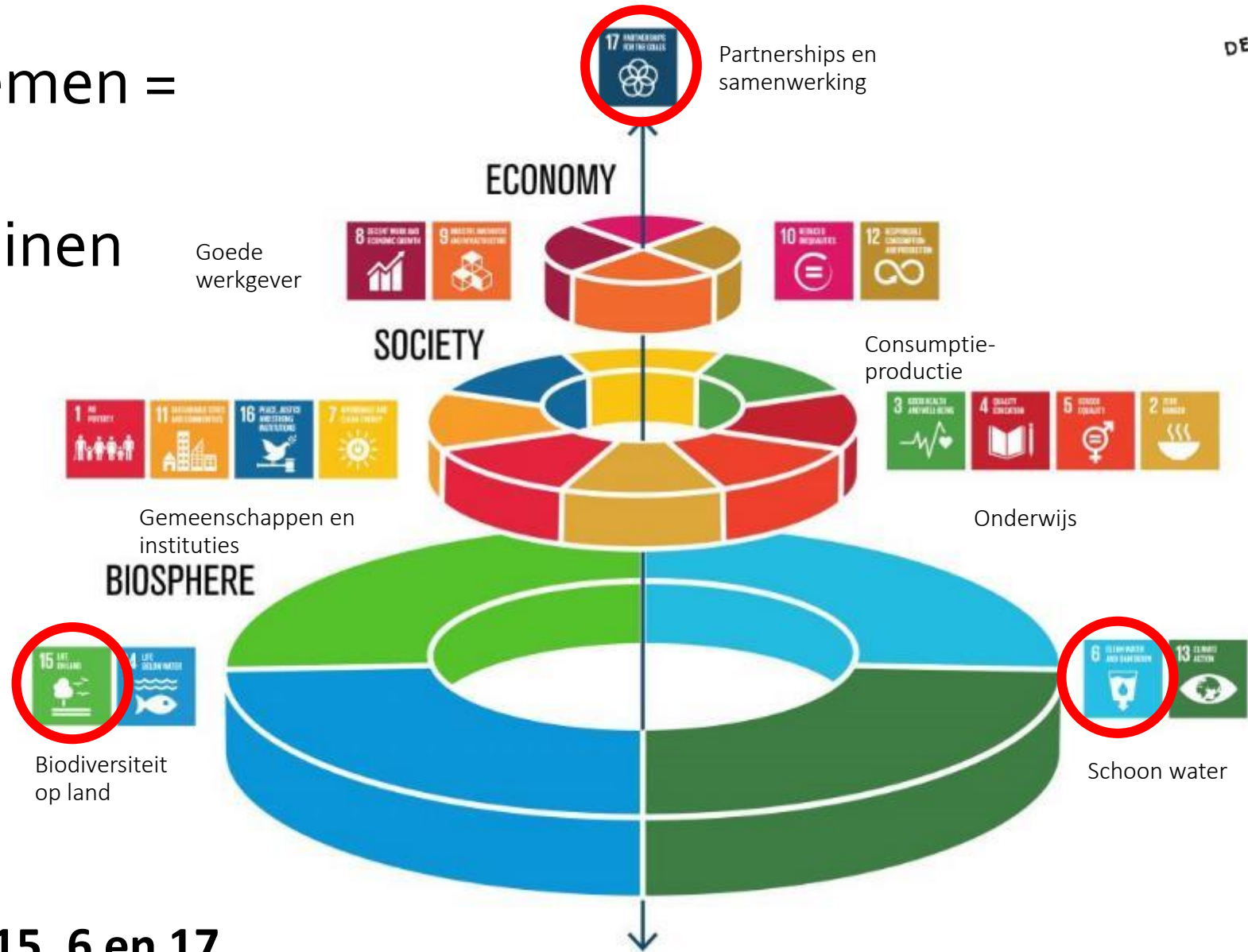
VERDIENMODEL (op bedrijfsniveau)

- Verkoop van product Krenkelaar
- Geven van trainingen, workshops
- Uitvoeren van opdrachten
- Landschapsmotor in oprichting

Zo combineren we echt genieten met goed zijn voor je omgeving en natuur.

SDG's

Duurzaam ondernemen =
Circulair =
Inclusief op 3 domeinen

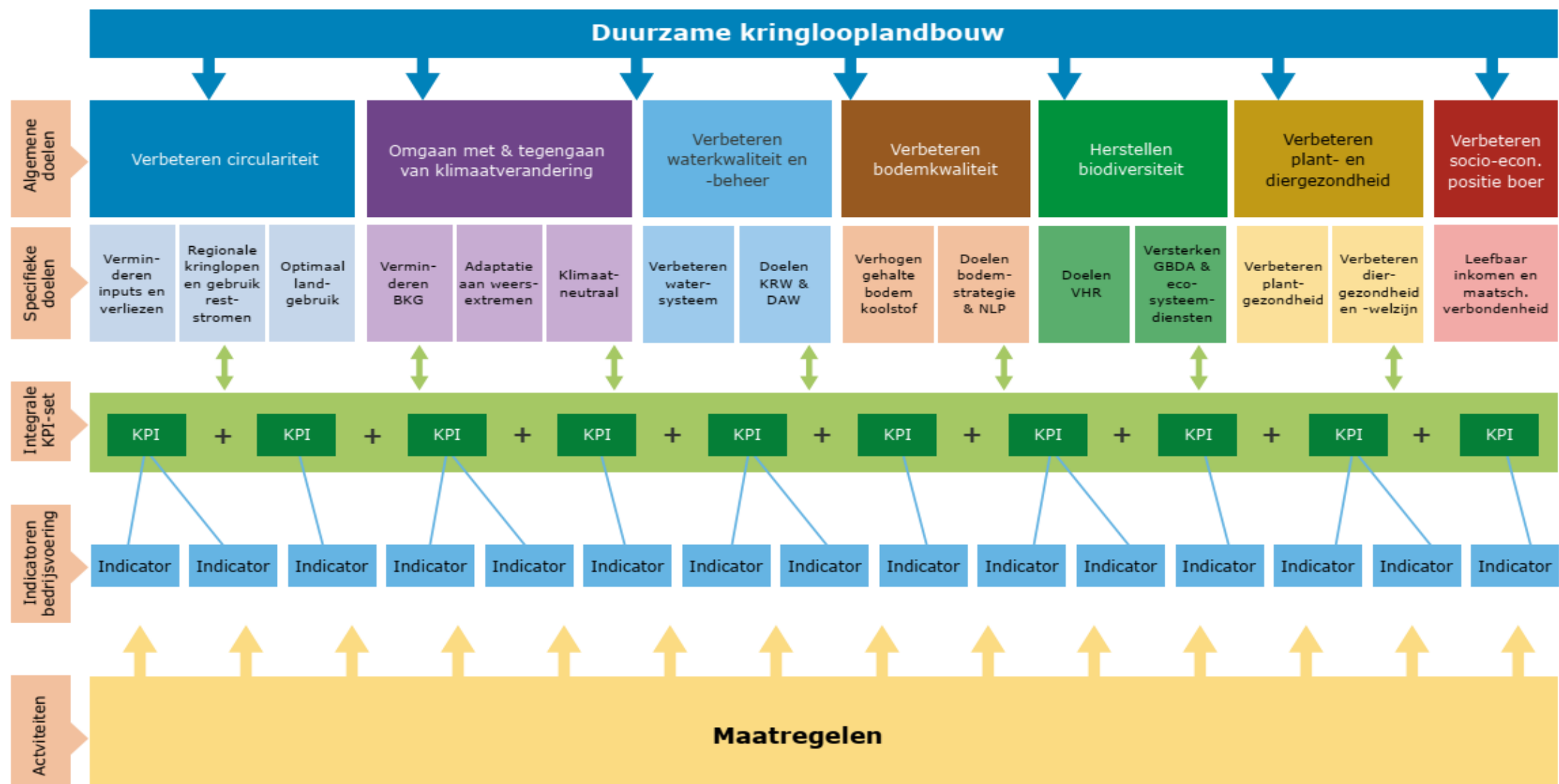

Onze belangrijkste SDG's: 15, 6 en 17

De LNV kernset KPI's volgens doelenboom

Bron: WUR/LBI/BoerenVerstand

Voorbeelden creëren en doorrekenen

Energie & landschapsdiensten

High Tech

Voedselbos

Strokenteelt

In het traject is inzichtelijk gemaakt wat de impact is van verschillende interventies op PPP en daaruit is gebleken dat investeren in druppelirrigatie en zonnepanelen de hoogste verwachte impact heeft.

Strategische uitdaging

Kernvraag: "Hoe duurzaam te telen en ontwikkelen in de fruitteelt, rekening houdend met de risico's?"

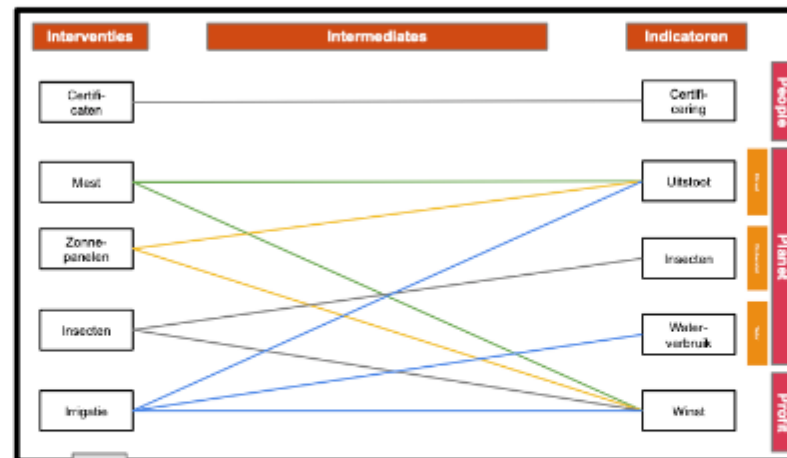
Indicatoren

Planet: Uitstoot van CO2-equivalenten (Klimaat),
Aantal insecten (Biodiversiteit),
Waterverbruik (Water)

Profit: Verandering in winst (absoluut en marge)

Interventies

- Inzetten van organische mest
- Inzetten van zonnepanelen
- Focussen op functionele insecten
- Inzetten van druppelirrigatie

Data is onderdeel van het product

- Verplichte QR-code is een kans
- Data helpen ons en de telers het verhaal te vertellen
- Naar 'echte prijzen' voor appels en eco-systeemdiensten
- CSRD helpt te versnellen

REPORTAGE

Supermarkt De Aanzet telt verborgen kosten op bij de prijs: 'Voor een kilo appels betaal je 15 cent extra'

Maarten Rijninks, oprichter van de Aanzet, voor de biologische winkel. Foto: Wouter van der Meer

Bij biologische supermarkt De Aanzet betalen klanten ook de verborgen kosten voor mens en milieu. Eigenaar Maarten Rijninks hoopt dat de grote ketens zijn idee kopiëren: 'Ik ben ervan overtuigd dat binnen vijf jaar een van hen het gaat doen.'

Maarten Albers 24 juni 2024, 06:00

Volkscrant, 24 juni 2024

Biodiversiteit sterk afgenomen

Meer dan een miljoen soorten met uitsterven worden bedreigd (IPBES-rapport 2022)

Habitatverlies

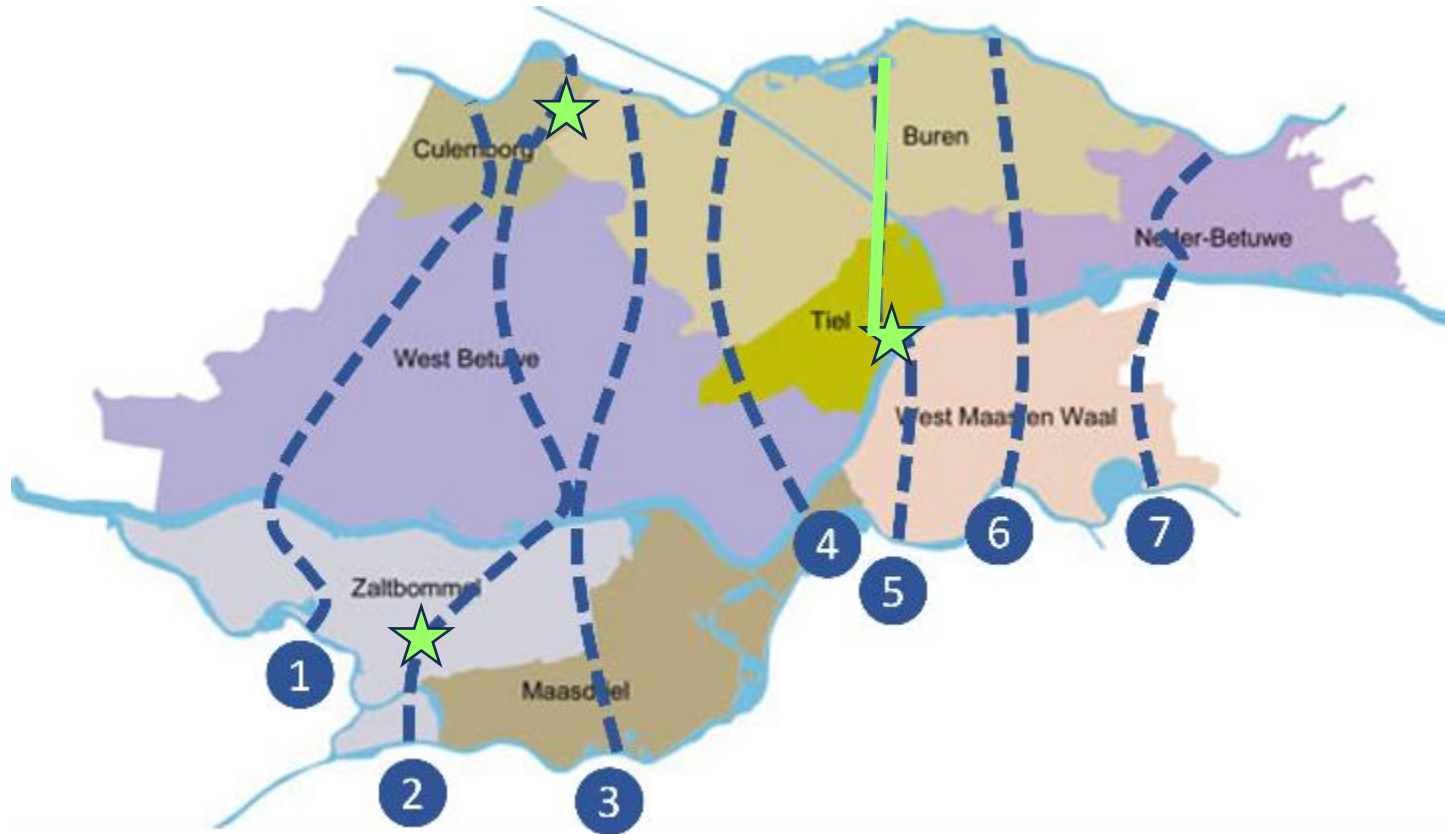
- Versnippering (uitbreiding infrastructuur, woningbouw, industrieterreinen)
- Grootschalige landbouw (ruilverkavelingen, specialisatie)

Habitatkwaliteit niet goed genoeg

- Bestrijdingsmiddelen, stikstof, fosfaat etc.

7 Landschapslinten, 300 km, 20 m breed = 600 ha

- Hoofddoel: verbeteren biodiversiteit, landschap, waterkwaliteit/kwantiteit, klimaatadaptatie -> recreatie, bedrijvigheid
- Sturingsdoel: 10% groen-blauwe dooradering van het landelijk gebied o.b.v. Basiskwaliteit natuur
- Sturingsmiddel: toetsing aan set met afrekenbare doelen, langjarige contracten

Draagvlak en beweging: Samen aan de slag

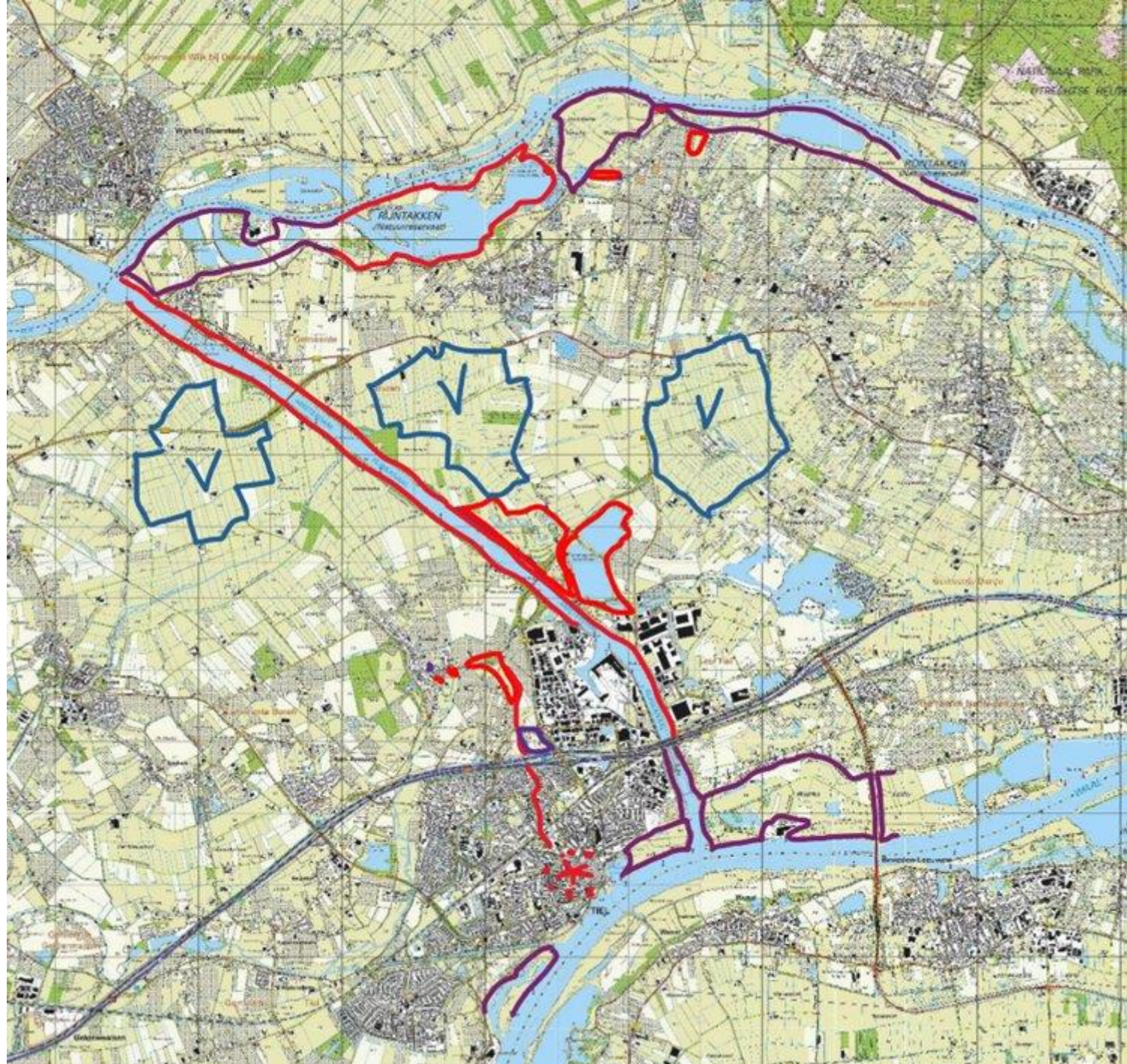
- Startbijeenkomst 24 januari 2024
- Vervolg in Zoelen 14 februari 2024
- Vervolg in Eck en Wiel 13 maart 2024
- Net ophalen 5 juni 2024

Samen maken we de Vlinderroute

Wie doen al mee?

- Gemeente Tiel en Buren
- Waterschap Rivierenland
- Rijkswaterstaat
- Golfcentrum De Batouwe
- Recreatiepark De Beldert
- Landgoed Djoerang en hun burens
- Stichting Van Heumen De Sitter
- Heerlijkheid Eck en Wiel
- Minicamping 't Wielse Veld
- En vele particuliere inwoners in Tiel en Zoelen
- En de pontjes!

Van één lint naar de hele regio

- Projectorganisatie nodig
- Structurele financiering nodig
- Vehikel: de Landschapsmotor als juridische entiteit
- Regionale governance

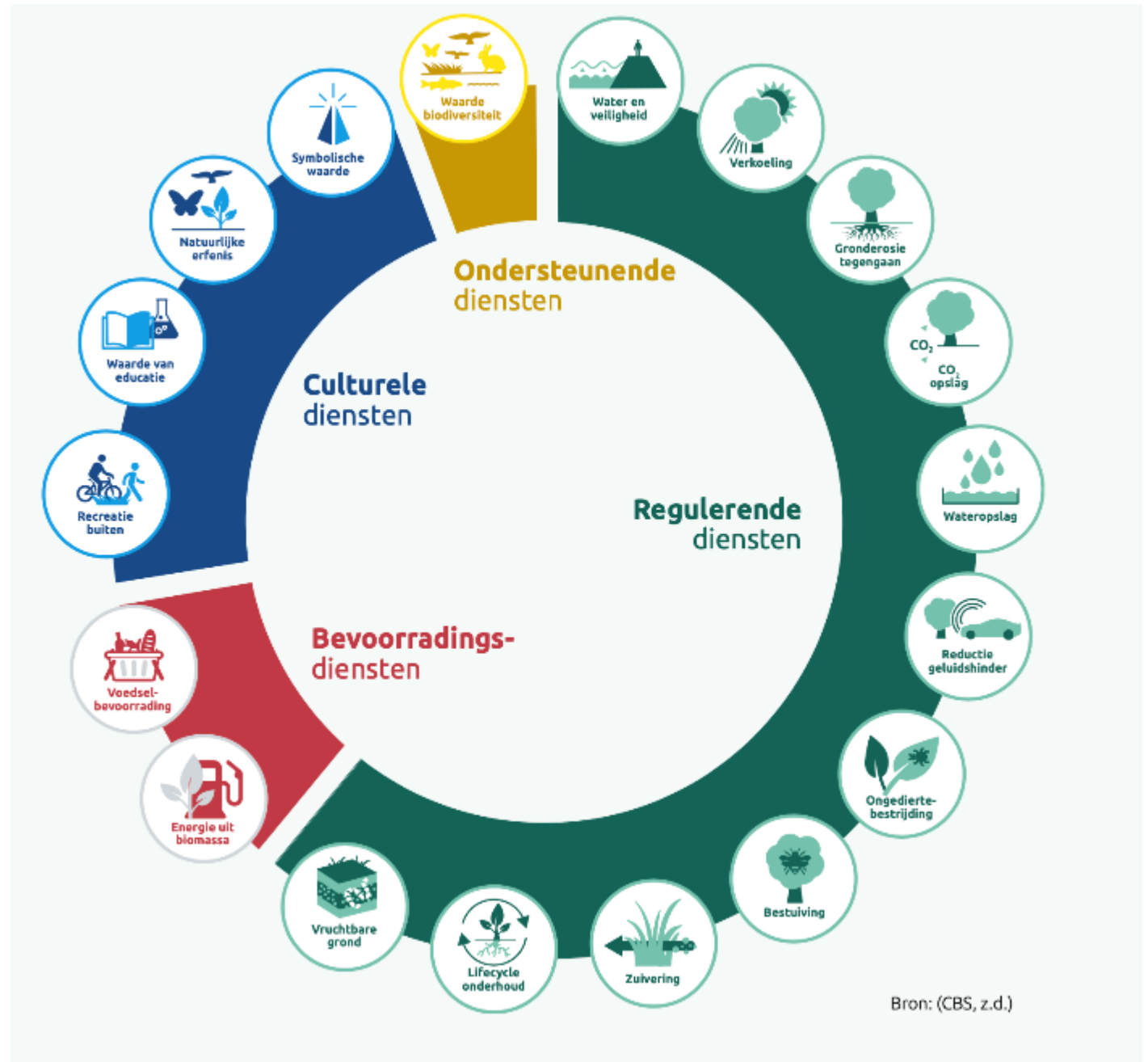
Financiële waarde van biodiversiteit

WEF *Global Risk Perception Survey*: 50% van het BNP van alle landen hangt af van biodiversiteit; totaal **EUR 44 triljoen**.

De Nederlandse Bank (18 juni 2020) - *Biodiversiteit en de financiële sector: een kruisbestuiving?*

- **Fysieke risico's**: "Nederlandse financiële instellingen hebben wereldwijd voor **EUR 510 miljard** financieringen uit staan aan bedrijven met een hoge of zeer hoge afhankelijkheid van een of meerdere ecosystemendiensten."
- **Reputatierisico's**: "Nederlandse financiële instellingen hebben wereldwijd voor **EUR 97 miljard** aan financiering uitstaan bij bedrijven waar sprake is van milieucontroverses."
- **Transitierisico's**: "De drie Nederlandse grootbanken hebben voor **EUR 81 miljard** aan leningen verstrekt aan Nederlandse sectoren met stikstof-uitstotende activiteiten."

Financiële waarde van biodiversiteit

WAARDE VAN BIODIVERSITEIT

An Asian asset manager once said to me: “In China, we are asking, what’s the point of a pension fund, if, when it pays out, you cannot breathe the air and the world is dead?”

Andrew W. Mitchell in *Unravelling Biodiversity for Investors*

Credits: www.dcdeventer.nl

Van macro- rekenommen naar onze regio...

Een wilde bij vliegt maar een paar honderd meter tot een paar kilometer per dag en heeft voedsel, schuil- en nestelgelegenheid nodig

75% Van de voedselproductie is direct afhankelijk van bestuiving door bijvoorbeeld de wilde bij

Biodiversiteit dichtbij huis is waardevol, ook voor telers!

DE FRUITMOTOR

Make nature count 2.0

Incorporating the value of nature in impact assessments of financial investments

Authors: Sytse de Jong, Vince van 't Hoff, Mieke Siebers, Dolf de Groot

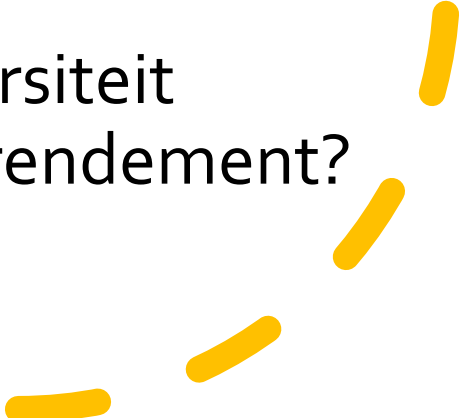
Case-study Spanje

- Transitie van traditionele naar biologische landbouw
- NCW biologische landbouw na 18 jaar hoger
- Bijvangst: een hoge waarde van brede set minder zichtbare eco-systeemdiensten wordt zichtbaar in economische waardering van eco-systeemdiensten

Case-study Brazilië

- Herbebossing van uitgeputte graasgebieden geeft aanzienlijke voordelen op korte en lange termijn
- De economische waarde na herbebossing is factor 13,3 toegenomen (\$ 0,6m naar \$8m)
- Herbebossing levert tal van voordelen voor grote groep stakeholders
- Boeren met innovatieve financieringsvormen beloond voor risico's inherent aan voedselproductie.

Vragen bij het ontwikkelen van een landschapsfonds

- Wat is de transactiewaarde van biodiversiteit en wie heeft er belang bij?
 - Wat zijn de meervoudige waarden in de gebiedsopgave?
 - Wat is het verhaal dat we kunnen vertellen?
 - Hoe impact van verbetering monitoren en data vastleggen?
 - Welke (financiële) partners kunnen we benaderen?
 - Hoe gaat het herstel van biodiversiteit samen met een goed financieel rendement?
-

Dank u voor uw aandacht!

Voor vragen & contact:

Hilde Engels, hilde@defruitmotor.nl

Michiel Kortstee, michiel@defruitmotor.nl

DE FRUITMOTOR

Achtergrond sheets

Lessons learned

Bedrijfsniveau

- Lange adem nodig, zorg voor voldoende verdienmodel
- Balans tussen duizend bloemen laten bloeien (experimenteren en ontwikkelen) vs focus, zeker met klein team.
- Je verandert niet alles in een keer: kleine speler kan niet voedselketen herschikken
- Bij experimenteren en ontwikkelen hoort ook mislukken en projecten stoppen.

MACRO-niveau

- Oude vs nieuwe economie:
 - Van 'it is the economy, stupid!' naar 'water en bodem sturend'
 - Als je het belang van de nieuwe economy eenmaal ziet, kun je het niet meer niet zien.
 - "Brede welvaart heeft geen economische waarde"
- Hoe kom je van modellen met een korte termijn eigen belang naar modellen gebaseerd op een lange termijn gezamenlijk belang?
 - Gevestigde orde vaak niet bereid eigen belang en inkomsten op te geven
- Transities zijn abstract en worden vaak als gebruikelijk aangevlogen:
 - meer van hetzelfde. Onderken proces
 - meer praten dan doen. DOEN is essentieel. Maak het zichtbaar. Dat inspireert en geeft energie en creëert eigenaarschap/ betrokkenheid
 - Onderken transitieproces (zie slides Nijhof) en begin
 - Pick your battles
- Storytelling belangrijk. Positief verhaal en handelingsperspectief nodig.
- Maak doorrekeningen en verbind daarmee de oude economie en de wereld waar we naartoe willen. Economie en duurzaamheid zijn complementair, geen tegenstellingen.

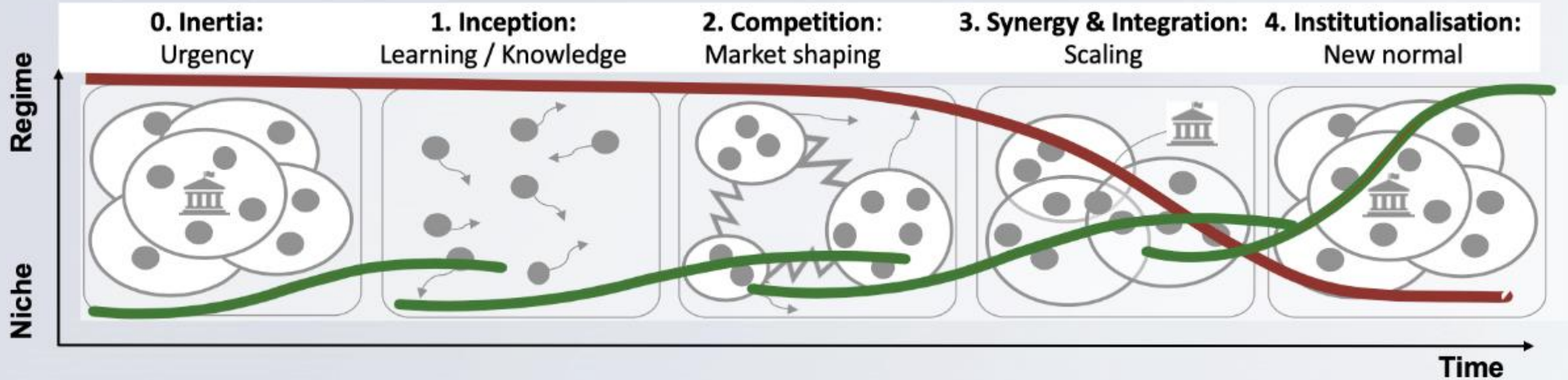
Briljante mislukking

- Krenkelaar = mislukte appel = geuzennaam
- Krenkelaar ciders als eerste idee terwijl alcoholvrije sprankels nu vele malen groter zijn. Nu premium ciders en sprankels gemaakt van appels die niet mooi zijn voor de supermarkt. NL Publieksprijs lekkerste cider en gouden medaille voor sprankel.

TRANSITIES GAAN DOOR FASEN

TRANSMISSION

↓
Stelsel is op slot

↓
We leren hoe het anders kan (alternatieven)

↓
Markten leren duurzaam gedrag te belonen

↓
Samen een sectorstrategie ontwikkelen

↓
Zorg dat achterblijvers de gevolgen voelen

Rollen van stakeholders verschillen per fase

	1. Inception	2. Competitive advantage	3. Pre-competitive collaboration	4. Institutionalization
Overheid	<ul style="list-style-type: none"> • Initieer pilots • Creëer experimenteer ruimte • Subsidies 	<ul style="list-style-type: none"> • Herken en beloon competitie • Maatschappelijk Verantwoord inkopen 	<ul style="list-style-type: none"> • Steun platforms • Verwijder barrières • Co-creëren agenda 	<ul style="list-style-type: none"> • Politiek leiderschap • Wetgeving • Financiële stimuli
Industrie	<ul style="list-style-type: none"> • Initieer MVO pilots • Foundations • Betrokkenheid in projecten 	<ul style="list-style-type: none"> • Differentieer • Labels, Rankings, index • Betrek de keten 	<ul style="list-style-type: none"> • Formeer platforms • Sector strategie • Niet competitieve agenda 	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoe aan wetgeving • Lobby voor verandering
NGOs	<ul style="list-style-type: none"> • Campagnes • Betrokkenheid in projecten • Bepaald de agenda 	<ul style="list-style-type: none"> • Beloon first movers • Steun beleid van bedrijven • Campagnes 	<ul style="list-style-type: none"> • Neem deel aan platformen • Be a "watch dog" • Lobby 	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsdialoog • Monitor voortgang • Transparantie
Financiële Instituties	<ul style="list-style-type: none"> • Foundations • MVO • Projecten 	<ul style="list-style-type: none"> • Beloon koplopers • Support/Push Klanten • Pas diensten aan 	<ul style="list-style-type: none"> • Neem deel aan platformen • Schalen van bereik 	<ul style="list-style-type: none"> • Investeringsbeleid • Uitsluiten van partijen
Kennis Instellingen	<ul style="list-style-type: none"> • Benadruk urgentie van issues • Bepaald agenda • Definieer frameworks 	<ul style="list-style-type: none"> • Best Practices • Monitor • Partner voor innovatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Ecosystem partner • Beleidsadvies • Monitor voortgang 	<ul style="list-style-type: none"> • Continue verbetering • Optimalisatie